

18 APR 2011

Justisdepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 Oslo

Deres ref:

Oslo, 15. april 2011
Vår ref: Camilla Forgaard Andreassen/ 11-7292

HØRING - UTREDNING OM FORENKLING OG MODERNISERING AV AKSJELOVEN

Innledning

Det vises til departementets hørings sak vedrørende Gudmund Knudsens utredning om forenkling og modernisering av aksjeloven, jf departementets brev av 17. januar i år. HSH har tidligere i denne prosessen avgitt innspill til Gudmund Knudsens arbeid med utredningsoppdraget, se vedlagte brev fra 3. desember i fjor. HSH viser til de innspillene som fremkommer der, i tillegg til nedenstående kommentarer til utvalgte temaer i utredningen.

HSH organiserer flere enn 14 500 virksomheter og en vesentlig del av disse er små og mellomstore bedrifter. HSH er svært fornøyd med at forenklingsarbeidet og tilpasning av aksjeloven til små virksomheter endelig er kommet i gang. HSH er av den oppfatning at det særlig er minstekravet til aksjekapital, informasjonskravene og stiftelsesprosessen i aksjeloven som bør gjennomgå en forenkling, og er positiv til liberalisering av reglene om utbytteutdeling, overkursfond, stiftelse og de øvrige organisasjons- og informasjonskravene.

En enklere selskapslovgivning for små og mellomstore bedrifter er et viktig bidrag til å gjøre det lettere å starte egen bedrift, gjøre bedriftene mer lønnsomme og gjøre Norge til et konkurransedyktig lokaliseringsland for næringsvirksomhet. HSH vil i denne sammenhengen vise til Sverige og "grunderboomen" som nedsettelse av kapitalkravet til aksjeselskap og bortfall av revisjonsplikt for små aksjeselskaper har medført.

Dog vil vi påpeke at en forenklet selskapslovgivning bare er ett av tiltakene som bør innføres for å gjøre det enklere å starte og drive næringsvirksomhet i Norge for gründere og småbedrifter.

Våre medlemmer har blant annet påpekt viktigheten av at arbeidet med å gjøre Altinn til eneste kontaktpunkt mellom myndigheter og virksomheter, videreføres og fullføres. I tillegg ønskes tilgang på flere skjemaer og søkeprosesser gjennom Altinn, så som bestilling

HSH
Henrik Ibsens gate 90
P.O. Box 2900 Solli
NO-0230 Oslo
tel +47 22 54 17 00
fax +47 22 56 17 00
e-post
info@hsh-org.no
Bankgiro
6030.05.18543
Org. nr.
970 134 646 MVA

www.hsh-org.no

av skatteattest, felles søknad for bevilling av salg av øl i dagligvarebutikk i alle kommuner, mv.

HSH mener at man i tillegg for virksomheter med ingen eller bare én ansatt bør besørge forenkling i de mange rapporteringspliktene som arbeidsgiver må forholde seg til, eksempelvis helse-, miljø-, og sikkerhetsrapportering, rapportering på likestilling/diskrimineringstiltak, og internkontrollrapportering.

Forslag om fjerning av kapitalkravet for eneeierselskap

HSH er positiv til at forenklingene som foreslås vil gjelde generelt for alle aksjeselskap som omfattes av aksjeloven.

HSH mener likevel at det bør gjøres ytterligere forenklinger i stiftelseskrav, kapitalkrav, organisatoriske krav og rapporteringskrav for aksjeselskap som bare har én eier, og som i to påfølgende regnskapsår ikke overskrider grensene for to av følgende tre vilkår: a) driftsinntekter: 5 millioner kroner, b) balansesum: 5 millioner kroner og c) gjennomsnittlig antall ansatte: 5 årsverk, jf foreliggende lovforslag om vilkårene for unntak fra revisjonsplikten. HSH vil således ha en sondering mellom det vi i det følgende vil kalle "eneeierselskap" og øvrige aksjeselskaper innenfor aksjeloven.

Gudmund Knudsen har ikke foreslått en slik sondering mellom små og mellomstore selskaper og de helt små selskapene med bare én aksjeeier. Han argumenterer med at vi da vil få tre aksjeselskapsformer i Norge, noe som vil gjøre den samlede reguleringen mindre oversiktlig. Videre fremholdes det at en særlov for små selskaper vil kunne hemme en naturlig utvikling eller omstrukturering av selskaper som velger å bruke denne selskapsformen.

HSH mener at en form for tredeling av typen aksjeselskap i Norge ikke nødvendigvis vil gjøre reguleringen mindre oversiktlig. Særreguleringen for eneeierselskap vil fremgå av selve aksjeloven i de bestemmelsene hvor det aktuelt å gjøre særuntak. Med angivelse av klare kriterier for hvilke selskap som kan utgjøre et eneeieselskap, mener HSH at fordelene med å innføre en slik tredje selskapstype vil være større enn antatte ulemper. HSH vil påpeke at en innføring av eneeierselskap er særlig viktig for å kunne oppnå en reduksjon i antall nyregistrerte, norske filialer av utenlandske selskaper (såkalte "NUF"-er). Fra utgangen av 2006 til utgangen av 2009 økte antallet registrerte aksjeselskap i Brønnøysundregistrene med 11 %. I samme periode økte antallet norskregistrert utenlandsk foretak (NUF) med 99 %. Pr. 31.12.2009 var det registrert 15 399 NUF'er i Brønnøysundregistrene. HSH mener at det er avgjørende at Norge kan tilby næringsdrivende en forenklet og mer attraktiv form for selskapsetablering dersom vi skal få redusert etableringen av flere NUF'er.

For øvrig mener HSH at Knudsens innvendinger mot innføring av eneeierselskap ikke er tilstrekkelig dokumentert i utredningen, og at de derav bør tillegges mindre vekt.

HSH ber således departementet utforme et lovforslag i tråd med HSHs anførsler på dette punktet.

Utredningens forslag til minste kapitalkrav

HSH er positiv til at minstekravet til aksjekapital i en forenklet aksjelovgivning foreslås nedsatt til kr 30 000,- for alle aksjeselskap som omfattes av loven, dog med referanse til HSHs forslag om kr 0,- i aksjekapital for eneierselskaper. Under enhver omstendighet mener HSH at kravet ikke bør settes høyere enn kr 50 000,-, i tråd med hva som er innført i Sverige.

HSH er enig i de vurderinger som andre næringsorganisasjoner har fremsatt når det gjelder den reduserte betydningen av bunden selskapskapital som reell beskyttelse for kreditorer, og som middel for å motvirke useriøse selskapsdannelser og økonomisk kriminalitet. HSH mener for øvrig at kravet om forsvarlig egenkapital tilpasset selskapets virksomhet vil gi et tilstrekkelig kreditorvern. For eneierselskaper, hvor det etter HSHs forslag ikke bør gjelde krav om minste aksjekapital, foreslås det unntak fra handlingsregelen i aksjeloven § 3-5.

Utredningens forslag om innbetaling av aksjekapitalen

HSH stiller seg tvilende til om det har noen hensikt å åpne opp for at inntil halvdelen av aksjeinnskuddet som skal gjøres opp kontant, kan innbetales på et senere tidspunkt, jf utredningens punkt 5.5.3. Det kan synes noe unødvendig all den tid et generalforsamlingsvedtak om emisjon fremstår som like enkelt, samtidig som en slik regel kan åpne opp for tvister blant annet knyttet til overdragelse av aksjer som ikke er innbetalt.

Utredningens forslag til utbytterepler

HSH er positive til den foreslåtte liberaliseringen av utbyttereplene, slik at det i løpet av det løpende regnskapsåret kan foretas utdeling av ekstraordinært utbytte med grunnlag i en mellombalanse. Det foreslås at slik mellombalanse må være revidert, noe som vil være lite hensiktsmessig for et aksjeselskap som ikke har revisor. Dersom forslaget vedtas med hensyn til krav om revidert mellombalanse, vil dette medføre strengere krav ved utdeling av ekstraordinært utbytte enn ved ordinær utbytteutdeling. HSH stiller spørsmålstegn ved om dette er tilstrekkelig gjennomtenkt med hensyn til foreliggende lovforslag om opphevelse av lovpålagt revisjonsplikt for små aksjeselskaper. HSH mener at kravet til revidert mellombalanse ikke bør gjelde for aksjeselskaper som i utgangspunktet er fritatt fra revisjonsplikten etter nevnte lovforslag.

Utredningens forslag om ny likviditetsbestemmelse

I utredningen foreslås det at reglene i § 3-4 og § 3-5 videreføres, men slik at § 3-4 suppleres med et nytt annet punktum som presiserer at selskapet, med tillegg av forsvarlig egenkapital, skal ha tilstrekkelige likvider til å dekke sine forpliktelser ved forfall. HSH stiller seg tvilende til hensikten og nødvendigheten av å innta en slik presisering av likviditetskrav, da dette anses å følge naturlig av den alminnelige betalingsforpliktelsen som oppstår ved inngåelse av rettslig bindende disposisjoner. Således kan slik utvidelse skape tvil og uklarheter med hensyn til hva som faktisk ligger i dette kravet, samtidig som det kan ha en side mot forholdet til strl § 284 om oppbud samt innholdet i styreansvaret. HSH kan ikke se at utredningen er tilstrekkelig begrunnet og gjennomtenkt på dette punktet, og ber departementet vurdere nærmere de forholdene som pekes på ovenfor, dersom slik utvidelse tenkes gjennomført.

Vennlig hilsen

HSH

Utredning og næringspolitisk analyse

Camilla Forgaard Andreassen

Camilla Forgaard Andreassen

Advokat/fagsjef

Advokat Gudmund Knudsen
PB 1524 Vika
0117 Oslo

Kopi: Nærings- og handelsdepartementet
Boks 8004 Dep
0030 Oslo

Oslo, 03.12.2010
Vår ref: Camilla Forgaard Andreassen/ 10-8615

Deres ref:

Innspill til utredningsarbeidet med forenklet aksjelovgivning for små og mellomstore bedrifter

Innledning

Det vises til departementets oppnevning av Gudmund Knudsen i advokatfirmaet BAHR til å foreta en enmannsutredning om forenkling av aksjeloven for små og mellomstore bedrifter, som skal ferdigstilles innen 31. desember i år, jf tidligere uttalelse fra statsråd Trond Giske på spørsmål fra stortingsrepresentant Borghild Tenden (V).

HSH organiserer flere enn 14 500 virksomheter og en vesentlig del av disse er små og mellomstore bedrifter. HSH er svært fornøyd med at forenklingsarbeidet og tilpasning av aksjeloven til små virksomheter endelig er kommet i gang.

En enklere selskapslovgivning for små og mellomstore bedrifter er et viktig bidrag til å gjøre det lettere å starte egen bedrift, gjøre bedriftene mer lønnsomme og gjøre Norge til et konkurransedyktig lokaliseringsland for næringsvirksomhet. HSH vil i denne sammenhengen vise til Sverige og "grunderboomen" som nedsettelse av kapitalkravet til aksjeselskap og bortfall av revisjonsplikt for små aksjeselskaper har medført.

En forenklet selskapslovgivning er bare ett av tiltakene som bør innføres for å gjøre det enklere å starte og drive næringsvirksomhet i Norge for grundere og småbedrifter. Dette arbeidet bør etter HSHs syn følges opp med en opphevelse av revisjonsplikten for aksjeselskap med under 5 millioner kroner i omsetning, jf HSHs høringsuttalelse til Revisjonspliktutvalgets utredning NOU 2008:12, og tidligere anført argumentasjon i denne saken.

Våre medlemmer har også påpekt viktigheten av at arbeidet med å gjøre Altinn til eneste kontaktpunkt mellom myndigheter og virksomheter, videreføres og fullføres. I tillegg ønskes tilgang på flere skjemaer og søkeprosesser gjennom Altinn, så som bestilling av skatteattest, felles søknad for bevilling av salg av øl i dagligvarebutikk i alle kommuner, mv. HSH mener i likhet med Rambøll i rapporten "Prosesskartlegging av

bedriftsetablering” utarbeidet på oppdrag fra Nærings- og handelsdepartementet tidligere i år, at det generelt er et stort behov for samordning og forenkling av tilgjengelig informasjon på internett. Særsilt integreringsarbeidet mellom bedin.no, bedriftshjelp.no og Altinn, samt generell konsolidering av informasjon fra alle offentlige aktører under Altinn bør kunne prioriteres. HSH stiller seg positiv til utarbeidelse av et flytskjema som beskrevet av Rambøll i nevnte rapport.

Videre bør det foretas forenklinger i regnskaps- og bokføringslovgivningen. Særlig bør oppbevaringstiden for visse former for regnskapsmateriale reduseres, og kravene til oppbevaring av kassaruller, inngående pakksedler og originale timelister bør forenkles. HSH mener prinsipielt at kravet til lagringstid for kassaruller bør reduseres til kravet for sekundærdokumentasjon, som er 3,5 års lagringstid. Dette ut fra de byrdene lagring av spesielt fysiske kassaruller på papir representerer for næringsdrivende, sammenholdt med at nytteverdien av lengre lagringstid utover 3,5 år anses liten, all den tid skatte- og avgiftskontroller primært gjennomføres for de siste tre regnskapsår.

HSH mener at man i tillegg for virksomheter med ingen eller bare én ansatt bør besørge forenkling i de mange rapporteringspliktene som arbeidsgiver må forholde seg til, eksempelvis helse-, miljø-, og sikkerhetsrapportering, rapportering på likestilling/diskrimineringstiltak, og internkontrollrapportering.

HSH mener videre at forenkling av dagens regler for aksjeselskaper er viktig for å kunne oppnå en reduksjon i antall nyregistrerte, norske filialer av utenlandske selskaper (såkalte ”NUF”’er). Fra utgangen av 2006 til utgangen av 2009 økte antallet registrerte aksjeselskaper i Brønnøysundregistrene med 11 %. I samme periode økte antallet norskregistrert utenlandsk foretak (NUF) med 99 %. Pr. 31.12.2009 var det registrert 15 399 NUF’er i Brønnøysundregistrene. HSH mener at det er avgjørende at Norge kan tilby næringsdrivende en forenklet og mer attraktiv form for selskapsetablering, sammen med avskaffelse av revisjonsplikt for denne typen små foretak, dersom vi skal få redusert etableringen av flere NUF’er.

HSH er av den oppfatning at det særlig er minstekravet til aksjekapital, informasjonskravene og stiftelsesprosessen i aksjeloven som bør gjennomgå en forenkling.

Kriterier for små og mellomstore bedrifter - Hvem skal forenklet aksjelovgivning gjelde for?

Gruppen små og mellomstore bedrifter kjennetegnes ofte ved at de har et fåtall eiere, begrenset omsetning og balansesum, eieren arbeider selv i bedriften, og det er få eller ingen ansatte. Dersom man tar utgangspunkt i at selskap som omfattes av aksjeloven forutsettes å inneha de typiske karakteristika som kjennetegner små og mellomstore virksomheter, vil forenklingene få anvendelse for alle aksjeselskaper omfattet av loven, noe HSH mener er postivt.

HSH mener likevel at det bør gjøres ytterligere forenklinger i stiftelseskrav, kapitalkrav, organisatoriske krav og rapporteringskrav for aksjeselskap som bare har én eier, og som i to påfølgende regnskapsår ikke overskrider grensene for to av følgende tre vilkår: a) driftsinntekter: 5 millioner kroner, b) balansesum: 5 millioner kroner og c) gjennomsnittlig antall ansatte: 5 årsverk, jf forslaget til

Revisorforeningen om kriteriene for å anses som et mikroaksjeselskap. HSH vil således ha en sondering mellom det vi i det følgende vil kalle eneeierselskap og øvrige aksjeselskaper innenfor aksjeloven.

Stiftelsesprosessen

Målsettingen bør være at næringsdrivende selv kan opprette et aksjeselskap uten særskilte forkunnskaper, og uten bistand fra advokat eller annen ekstern rådgiver/konsulent.

HSH mener at det bør foretas forenklinger vedrørende dokumentkravene ved stiftelse av aksjeselskap, og da særlig vedtektskravet. HSH mener at det fortsatt bør gjelde et krav til selskapsvedtekter. Selskapsvedtekter et et godt innarbeidet, sentralt og viktig styringsverktøy for virksomheten. Selskapsvedtekter gjør det dessuten enkelt for utenforstående, både nasjonale og internasjonale aktører, å orientere seg om virksomheten. Det er en lang tradisjon for selskapsvedtekter og det er knyttet flere rettsvirkninger til forhold som er regulert i vedtektene.

Dog mener HSH at det med fordel kan kuttes i kravene til innhold i selskapets vedtekter. Kravene i aksjeloven § 2-2, nr 6 til og med nr 9 bør kunne utgå som innholdskrav. I tillegg bør det som et forenklende tiltak kunne inntas et sett standardvedtekter i loven som anses å gjelde, såfremt ikke selskapet selv ønsker og vedtar vedtekter av mer utfyllende art. Slike standardvedtekter vil særlig være aktuelt for eneeierselskap

Det bør videre utarbeides et forenklet skjema med standardiserte opplysninger om selskapet for innsendelse til Foretaksregisteret, fortrinnsvis elektronisk via Altinn. Videre bør registreringsgebyret reduseres til maksimalt kr 1000,-, jf Revisorforeningens forslag om mikroaksjeselskaper.

HSH mener at det ikke bør gjelde et krav til åpningsbalanse når aksjeinnskudd gjøres kun i form av kontantinnskudd, slik regelen er i dag. Forutsatt at regjeringen opphever revisjonsplikten for små foretak i tråd med HSHs synspunkt i dette spørsmålet, mener HSH at det ikke bør gjelde krav om revisorbekreftelse på innbetalt aksjeinnskudd. Revisor vil som regel for sin bekreftelse legge til grunn opplysninger som oppgis fra bankforbindelsen, og HSH ser ingen grunn til at banken ikke skal kunne foreta slik bekreftelse på innbetaling.

Informasjonskravene ved utfylling av registermeldingen inneholder spørsmål om opplysninger til bruk for statistiske formål. HSH mener at det vil kunne ha en forenklende effekt om registermeldinger anses korrekt utfylt, selv om spørsmål med grunnlag i statistikkformål er mangelfullt utfylt. HSH mener således at registreringsmeldinger med mangler når det gjelder statistikkinformasjonskrav ikke skal sendes i retur, men føre til selskapsregistrering på ordinær måte. Foretaksregisteret kan i ettertid innhente manglende informasjon som kreves for statistikkformål.

Organisatoriske krav

HSHs overordnede synspunkt er at selskaper ikke bør være underlagt flere regler enn det som er nødvendig for å legge til rette for en hensiktsmessig organisering av selskapene. Videre bør selskaper gis stor frihet til selv å regulere sine organisasjonsmessige forhold, og som nevnt bør ulike rapporteringskrav avpasses etter virksomhetens størrelse, omfang, antall ansatte osv.

For eneeierselskap bør det være fritak fra kravet om å måtte avholde generalforsamling og oppfylle kravene til innkalling, frister og utsendelse av dokumenter til aksjeeierne. Selskapseieren bør kunne ivareta generalforsamlingens funksjon uten særskilte formkrav. For selskaper med flere eiere bør også reglene mykes opp ved at aksjeeierne ved enighet kan fravike lovens saksbehandlingsregler knyttet til generalforsamling. Dette kan gjøres ved å innta en bestemmelse i aksjeloven om at asl. §§ 5-6 til og med 5-14 kan fravikes ved enighet blant aksjonærene. Vedrørende styrereglene bør det i eneeierselskap ikke være et krav om varamedlemmer til styret slik at selskapseieren kan utgjøre et enestyre.

Kapitalkrav

Minste aksjekapital

HSH mener at det er et vesentlig poeng med forenklingsarbeidet å redusere dagens krav til minste aksjekapital. Dette både for å senke terskelen for å kunne etablere aksjelselskap, og for å holde tritt med utviklingen både i Norden og EU for øvrig, samt for å motvirke fremveksten av NUF. HSH mener at minstekravet til aksjekapital i en forenklet aksjelovgivning ikke bør settes høyere enn kr 50 000,-, i tråd med hva som er innført i Sverige. For selskap med bare én eier foreslås det at minstekravet kan settes til kr 0,-. HSH er enig i de vurderinger som andre næringsorganisasjoner har fremsatt når det gjelder den reduserte betydningen av bunden selskapskapital som reell beskyttelse for kreditorer, og som middel for å motvirke useriøse selskapsdannelser og økonomisk kriminalitet. HSH mener for øvrig at kravet om forsvarlig egenkapital tilpasset selskapets virksomhet vil gi et tilstrekkelig kreditorvern. For eneeierselskaper, hvor det etter HSHs forslag ikke bør gjelde krav om minste aksjekapital, foreslås det unntak fra handlingsregelen i aksjeloven § 3-5.

Videre mener HSH at overkursfondet ikke skal måtte utgjøre bunden egenkapital. HSH anser det som uheldig at Norge skal stå alene om å ha en slik regel, og mener for øvrig at overkursfondet ikke utgjør noen reell beskyttelse verken for kreditorer eller som egnet middel i kampen mot økonomisk kriminalitet.

Utbyttereglerne

Utbyttereglerne i gjeldende aksjelov § 8-1 skal forhindre uforsvarlig tapping av selskapsmidlene. Reglene angir relativt strenge vilkår og en krevende prosedyre for utdeling av utbytte. HSH mener at det bør skje en oppmykning av bestemmelsene, men hvor kravet til forsvarlig kapital og tilstrekkelig likviditet etter utdeling beholdes. Prosedyren for utdeling bør forenkles, dog slik at selskapseieren og styret fortsatt skal være ansvarlig for at utbyttet er forsvarlig. Videre kan selve beslutningen om utbytte foretas av eieren som lager skriftlig melding til styret med

redegjørelse for størrelsen på utbyttet, om utbyttet skal deles ut kontant, at forsvarlighetskravet er oppfylt, mv. Styret kan deretter velge å godkjenne utdelingen ved skriftlig beslutning innenfor rammen av eierens forslag og bare dersom styret finner utdelingen forsvarlig. Det bør også bli adgang til å utdele utbytte med grunnlag i en mellombalanse.

Vennlig hilsen
HSH

Utredning og næringspolitisk analyse

Sissel Monsvold
Leder

Camilla Forgaard Andreassen
Advokat/fagsjef